

Entente Florale Europa

Juryrapport

Amstelveen

04-08-2014

Amstelveen heeft zich in de vorige eeuw als satellietstad van Amsterdam ontwikkeld en onderscheiden door een rustieke gebouwde omgeving en een aantrekkelijk buitenmilieu. De omvangrijke groenzones in de stad en de Randstedelijke recreatieve natuurgebieden vertonen een sterke samenhang met het oorspronkelijke landschap. De beeld- en gebruikswaarde van het groen is buitengewoon groot. De tot nationaal monument verheven Heemparken trekken zelfs internationaal grote belangstelling.

In de Nederlandse competitie van Entente Florale is Amstelveen in 2013 met zilver bekroond.

1 – Plan- en ontwikkelingsaanpak (Planned/development approach)

De belangrijkste stedelijke uitbreidingsplannen hebben in de vorige eeuw plaatsgevonden. Met een consequente stedenbouw heeft Amstelveen met opvallende architectuur en vooral door de toepassing van het Heemgroen zich een volstrekt eigen identiteit verschaft. De groenvisie is in beleidsplannen verankerd en in de structuurvisie 2025 zelfs als wettelijk instrument vastgelegd. De jury heeft een prima indruk gekregen over de plan- en ontwikkelingsaanpak in Amstelveen. Vrijwilligers, die ondermeer verenigd zijn in de Groenraad, geven daaraan een goede bijdrage wat tot verrassende resultaten heeft geleid.

2 – Milieu en gebouwde omgeving (Environment)

Natuur en milieuzorg (Natural environment)

De gemeente heeft met het waterschap maatregelen genomen ter verbetering van de waterkwaliteit van afval- en boezemwater en de natuurlijke opvang van regenwater. Het afvalscheidingsysteem is gericht op minimalisering en hergebruik. Het groenafval wordt gecomposteerd en hergebruikt dan wel aangewend voor energieopwekking.

De gemeente hanteert een samenhangend plan om op termijn energie- en klimaatneutraal te worden. In dialoog met bewoners en bedrijfsleven wordt deze integrale aanpak op diverse terreinen uitgewerkt en zijn er al goede resultaten bereikt. De jury juicht deze werkwijze toe maar wijst nadrukkelijk op structurele maatregelen die genomen moeten worden om de zeer belastende milieuoverlast van de A9 voor het leefmilieu van Amstelveen tegen te gaan.

Gebouwde omgeving (Built environment)

Het cultuurhistorisch erfgoed wordt in Amstelveen goed bewaard. De zorg richt zich op behoud van waardevolle gebieden en gebouwen met een monumentale status, die soms aangepast worden met goed passende functies.

In het centrale winkelcentrum met een nieuwe markante bebouwing is rekening gehouden met diverse maatvoeringen en een uitstekend materiaalgebruik.. De bestratingen en het straatmeubilair sluiten hier goed op aan.

De jury adviseert het (slechte) bomenbestand op het centrale marktplein beter in overeenstemming te brengen met de fysieke mogelijkheden. Bovendien kan in samenwerking met bewoners en winkeliers de verblijfswaarde van het plein nog aanzienlijk vergroot worden door de verplaatsbare groen/bloembakken en hanging baskets uit te breiden met meer kleur en plantenvariatie.

Schoonheid en netheid (Cleanliness and tidiness)

De stad en haar bewoners spannen zich goed in om de openbare ruimte te vrijwaren van afval, zwerfvuil, graffiti en tagging. Diverse schoonmaakacties met vrijwilligers en scholen dragen daartoe bij. Tijdens de jurering oogde de stad relatief schoon, heel en veilig, op wat zwerfvuil na. Gezien de hoge normstelling die de gemeente zichzelf stelt, is er volgens de jury een hogere inzet nodig in de gebouwde omgeving om de onkruidgroei in de bestratingen nog meer te beperken.

3 - Landschap (Landscape)

Amstelveen is omgeven door diverse landschapstypen, die ontstaan zijn door bodemverschillen, waterstromen en agrarisch- en recreatief gebruik. Bij de stedelijke ontwikkeling heeft de gemeente goed rekening gehouden met de oorspronkelijke verkaveling, de dijken rondom de polders en de biodiversiteit. De landschappelijke begrenzingen van de west- en oostzijde van het buitengebied zijn volgens de jury visueel aantrekkelijk en nodigen uit tot recreatief gebruik.

De natuur- en recreatieve kwaliteiten zijn versterkt door de vele stedelijke groenstroken te koppelen aan het buitengebied. Het overall aanwezige water in de vorm van plassen, moerassen, vaarten en sloten en de bosschages bepalen het beeld. In samenhang met dit groen- blauwe netwerk is met een goed doordacht berm- en waterbeheer de natuurlijke rijkdom van flora en fauna binnen de bebouwde kom aanzienlijk vergroot. Met een biodiversiteitapplicatie en folders wordt dit bevestigd en ook kenbaar gemaakt aan de bevolking, waardoor het maatschappelijk draagvlak voor monitoring is versterkt. De gemeente werkt daarbij goed samen met diverse betrokken organisaties.

De jury heeft veel waardering voor deze ontwikkelingsaanpak en de behaalde resultaten.

4 - Open groene ruimte (Open green spaces)

Amstelveen oogt als een verrassend groene stad met haar omvangrijke areaal aan openbare en semi- openbare groene ruimte. Wonen, werken en recreëren in het groen is overal dichtbij en goed geïntegreerd. De variatie in beleving en gebruik van de laanbomenstructuur, de parkvoorzieningen, groen- en waterzomen, speelplaatsen, sportvelden en waterpartijen is bijzonder groot. Opvallend zijn de goed onderhouden waterspeelplaatsen voor de jeugd. De duurzame inzet van de gemeente voor de Heemparken, de kwekerij en de zaadbank die aan dit type park ten grondslag ligt, stelt de jury bijzonder op prijs. De bewoners, evenals vele buitenlandse bezoekers, stellen deze unieke parkvorm zeer op prijs. Om de educatieve betekenis van deze parken te vergroten adviseert de jury meer informatiepanelen en naambordjes aan te brengen. Van internationaal hoogstaande kwaliteit acht de jury de renovatie van het Broersepark. Bij verdere renovaties en verjongingen bij parken en groenzomen adviseert de jury een rijker sortiment bomen toe te passen, wat zij passend acht in de voorbeeldfunctie die de gemeente in Nederland heeft. De begraafplaats Zorgvlied is voor Amstelveen een rijk bezit van hoge cultuurhistorische waarde. Renovaties en vernieuwingen worden niet geschuwd en zorgvuldig ingebed in deze sfeerrijke omgeving. De jury heeft buitengewoon veel waardering voor de planmatige inzet van de gemeente voor de kwaliteit en het beheer van al deze voorzieningen. Amstelveen is op en top: Green in the City in the Green!

5 – Permanente beplanting (Permanent planting)

De gemeente heeft, uitgaande van een groenstructuurplan, een kaderstellend bomenplan en beeldkwaliteitplan ontwikkeld. Daarnaast wordt het behoud van waardevolle bomen nagestreefd met beperkende voorwaarden bij kapaanvragen. Volgens de jury wordt op professionele wijze het bomenbestand beheerd en onderhouden. Het groene karakter wordt bovendien versterkt door de vele bomen en kleurrijke arrangementen in de tuinen van particulieren en instellingen. Heesters zijn goed toegepast in vak- en blokbeplantingen. De beplantingopzet onderscheidt zich door de toepassing van een rijk geschakeerd sortiment van bloemheesters, rozen en vaste planten. In de parken heeft de jury zeer fraaie vaste plantenborders waargenomen. Vooral de combinatie van siergewassen en heemplanten heeft de jury aangenaam verrast.

6 - Seizoenbeplanting (Seasonal planting)

In het voorjaar geven de bol- en knolgewassen de nodige kleur aan het begin van het nieuwe groeiseizoen. In de zomer wordt dat vervolgd met een ingetogen kleurenpracht van de bloemrijke bermten op verschaalde bodems. De kleurrijke stad wordt met name in de woonwijken versterkt door wisselbeplantingen in de particuliere tuinen. De gemeente stimuleert op effectieve wijze voortuinen niet vol te tegelen.

De jury vindt de kwaliteit en toepassing van de groen- en bloemcontainers en de hanging baskets van een minder gehalte, zeker wat diversiteit betreft. Zij adviseert daar meer aandacht aan te besteden, meer expertise op te doen en een ruimere toepassing te overwegen op markante ontmoetingsplekken in de stad.

7 – Natuur- en Milieueducatie (Environmental education)

Amstelveen is er uitstekend in geslaagd om de bewustwording over en de betrokkenheid met de natuur te vergroten bij haar burgers. Met een fors aantal voorzieningen is het haar gelukt het bewustzijn inzake milieu, duurzaamheid en cultuurhistorie wezenlijk bij de mensen te brengen. In de Elsenhove met kinderboerderij, natuurspeelplaats en een replica van een veenschuur worden veel activiteiten georganiseerd voor het onderwijs, organisaties en geïnteresseerden van alle leeftijden over natuur- en milieuthema's. Veel scholen maken gebruik van leskisten. Op de schooltuinen leren kinderen groente te kweken en vergaren kennis waar voedsel vandaan komt en wat gezond is. De jury heeft hiervoor veel waardering en prijst de gemeente voor deze voorbeeldfunctie.

8 – Inspanning en betrokkenheid (Effort and involvement)

De gemeente werkt goed samen met haar inwoners, organisaties en strategische partners. De gemeente doet een scherp beroep op ieders eigen verantwoordelijkheid en participeren vermogen en speelt daarbij een voorwaardenscheppende rol. Een mooi voorbeeld daarvan heeft de jury ervaren bij de Wijngaard, een dagbestedingsproject voor gehandicapten.

Een belangrijk participatieorgaan is de Groenraad, een adviesraad waarin diverse belangenorganisaties en wijkplatforms zijn vertegenwoordigd. Naast voorlichting en educatie adviseert zij de gemeente over veel zaken die de leefomgeving en duurzaamheid betreffen. Vrijwilligers organiseren excursies in de Heemparken en het buitengebied.

De grote betrokkenheid met het groen in Amstelveen die de bewoners, organisaties en het bedrijfsleven hebben, is in 2013 vastgelegd in een Groenmanifest, van waaruit inmiddels diverse acties zijn ondernomen. Alhoewel de jury daar weinig van heeft kunnen zien tijdens de jureringdag, wegens vakantieafwezigheid van betrokkenen, heeft zij alle vertrouwen in de rol die de gemeente speelt in het participatieproces.

9 – Toerisme en vrijetijdsbesteding (Tourism and leisure)

In de schaduw van de drukbezochte toeristenstad Amsterdam profileert Amstelveen zich als een oase van rust voor de toerist en vooral de dagrecreant, waar het goed toeven is. Met weliswaar twee heel bijzondere musea en een hoogwaardig winkelgebied in het stadscentrum, ligt in Amstelveen de nadruk vooral op de recreatieve mogelijkheden van het Amsterdamse Bos, het waterrecreatiegebied rondom de Amstel en de unieke Heemparken. De kwaliteit van deze voorzieningen voor recreatief verblijf of ontspanning zijn van een uitstekend niveau. Sporters maken intensief gebruik van velerlei voorzieningen die Amstelveen te bieden heeft.

Het lokale en regionale netwerk van wandel- en fietspaden is van goede kwaliteit. Routebeschrijvingen zijn op 40 locaties beschikbaar en vinden gretig aftrek. Met betrokken partners heeft de gemeente een succesvol beleid gevoerd met een stevig verankerd resultaat waar vooral de bewoners van Amstelveen zelf ruimschoots van profiteren.

10 – Presentatie (Presentation)

Het informatie en communicatiebeleid is tijdens de jurering goed tot zijn recht gekomen. Daarentegen is de relatie die de gemeente heeft met de lokale en regionale media onduidelijk gebleven.

De ter beschikking gestelde brochures boden de jury de gelegenheid zich uitstekend voor te bereiden. De presentaties tijdens de rondgang waren veelzijdig en van goed niveau. De jury was aangenaam verrast over het aangeboden programma en heeft grote waardering voor de algehele organisatie van de Amstelveense deelname aan de competitie van Entente Florale Europa.

Laudatio

Amstelveen is "Green in the City" and "City in the Green".

The town has really an emphatic green image with a substantial economic value. The municipality takes care a lot of its green, they are aware that green gives quality and identity. Very special results are the famous international well-known Heemparks. The citizens are seriously committed to their green: they loved it! The information to and education of the citizens about the genesis of the town and the valuable nature and greenery, are of the highest level. The jury was impressed of the total high living standard of the municipality and its citizens.

On the basis of their findings, the jury of Entente Florale Europe decided to award Amstelveen in the category Towns and Cities:

Golden Medal